

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М. І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ»

ЯНКІВ МАРІЯ МИРОНІВНА

УДК 339.9:517.521

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО
ТРАНСКОРДОННОГО РЕГІОНУ**

08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Львів – 2021

Дисертацією є рукопис.

Дисертація виконана у ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України».

Науковий керівник: доктор економічних наук, доцент
Борщевський Віктор Валентинович,
Український католицький університет,
завідувач кафедри державного управління.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Мікула Надія Анатоліївна,
ГО «Інститут транскордонного співробітництва і
європейської інтеграції»,
виконавчий директор з наукових питань;

доктор економічних наук, професор
Гоблик Володимир Васильович,
Мукачівський державний університет, перший
проректор.

Захист відбудеться «7» травня 2021 року о 14:00 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01 в ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» за адресою: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» за адресою: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4 та на сайті: <http://ird.gov.ua/>

Автореферат розісланий «6» квітня 2021 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук

П. В. Жук

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах поглиблення інтеграційних процесів на різних ієрархічних рівнях управління особливої значимості набуває формування організаційно-економічних засад функціонування транскордонного регіону як міждержавного утворення, орієнтованого на реалізацію конкретних економічних цілей, а також програм та проектів у різних сферах суспільного життя завдяки використанню спільних вигод і переваг. Співпраця між суб'єктами українсько-польського транскордонного регіону ґрунтується на особливих механізмах реалізації потенціалу їх розвитку, які мають інституційний, фінансовий і управлінський характер, враховують специфіку форм та інструментарію її забезпечення.

Незважаючи на багаторічний досвід українсько-польського транскордонного співробітництва, недостатньо розробленими в умовах сьогодення залишаються питання формування та удосконалення механізмів консолідації та інтеграції в межах спільного транскордонного регіону, впровадження сучасних інноваційно-інвестиційних форм співпраці між його учасниками. Задекларовані у стратегічних документах обох держав орієнтири і пріоритети подальшого розвитку транскордонного співробітництва актуалізують необхідність поглибленого дослідження перспективних напрямів удосконалення організаційно-економічного забезпечення в межах українсько-польського транскордонного регіону.

Питанням конвергенції й ефективного функціонування українсько-польського транскордонного регіону, тенденцій його розвитку і використання інноваційних форм прикордонної співпраці присвячені наукові дослідження вітчизняних учених, таких як: І. Бабець, П. Беленький, В. Борщевський, З. Варналій, В. Геєць, В. Гоблик, М. Долішній, І. Журба, С. Іщук, О. Копилюк, В. Кравців, Н. Мікула, І. Сторонянська, І. Тимечко, О. Чмир, В. Піла, Х. Притула, С. Щульц та ін. До зарубіжних науковців, які внесли вагомий доробок у дослідження організаційно-економічних механізмів функціонування транскордонного регіону належать: М. Бафон, Л. Вроблевські, К. Куцаб-Бонк, Т. Кучінська, К. Лунгвіст, Е. Медейрос, Р. Перкман, К. Пелк, С. Райх, Н. Сум, Дж. Скот, Л. Соонса, М. Тріпл, Р. Федан та ін.

Поруч із цим залишаються невирішеними проблеми впливу організаційно-економічного забезпечення на формування механізмів, інноваційних форм співпраці, інтегрованої стратегічної політики, оцінювання синергії та транскордонного ефекту в процесі створення й функціонування транскордонного регіону. Потреба комплексного дослідження організаційно-економічних механізмів транскордонної співпраці зумовила актуальність теми, визначила мету, завдання та структуру дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація пов'язана з науковими напрямами досліджень ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України", зокрема: "Трансформація економічного середовища прикордонних територій в рамках дії Угоди про асоціацію між Україною та ЄС" (номер державної реєстрації 0116U004037), в

межах якого досліджено стан та напрями конвергенції в економічній, культурній, соціальній, демографічній, туристичній, освітній сферах українсько-польського транскордонного регіону; "Ризики бюджетної децентралізації у формуванні фінансового потенціалу територіальних громад Карпатського регіону" (номер державної реєстрації 0117U003493), де здобувачкою обґрунтовано стратегічні орієнтири та концептуальні напрями формування інтегрованої політики розвитку транскордонного регіону.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розробка теоретико-методичних засад розвитку українсько-польського транскордонного регіону та напрацювання практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів його забезпечення.

Для досягнення поставленої мети в роботі поставлено та вирішено такі завдання:

- розвинути та поглибити сутність дефініції "транскордонний регіон", виявити його характерні ознаки та критерії систематизації;
- структурувати елементи системи організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонного регіону;
- дослідити механізми формування організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонного регіону;
- проаналізувати інституційно-організаційне забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону та кількісно оцінити його економічний потенціал;
- охарактеризувати стан адміністративно-управлінського забезпечення та тенденції соціального й демографічного розвитку в українсько-польському транскордонному регіоні;
- визначити й оцінити рівень організаційно-фінансового забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону;
- здійснити прогнозування показників розвитку українсько-польського транскордонного регіону з використанням трендових моделей;
- розробити інтегровану політику та обґрунтувати стратегію розвитку транскордонного регіону;
- запропонувати концептуальні засади удосконалення фінансово-економічного механізму забезпечення розвитку транскордонного регіону.

Об'єктом дослідження є процеси організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і прикладні засади організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону.

Методи дослідження. Теоретична основа, методична база дисертації ґрунтуються на фундаментальних положеннях економічної науки, використанні загальнонаукових та емпіричних методів: історичного, аналізу і синтезу, абстрактно-логічного, індукції і дедукції (для визначення суті, еволюційної періодизації, характерних ознак та критеріїв систематизації транскордонного регіону); економіко-статистичних: узагальнення, порівняння, групування (для

дослідження стану організаційно-економічного забезпечення українсько-польського транскордонного регіону); структурно-функціонального, системного та синергетичного підходів (при розробці системи організаційно-економічного забезпечення транскордонного регіону); економіко-математичного моделювання (при обґрунтуванні прогнозних економічних показників функціонування українсько-польського транскордонного регіону); стратегічного аналізу (при розробці механізму інтегрованої політики розвитку транскордонного регіону); графічної візуалізації (для представлення результатів розрахунків та їх динаміки).

Інформаційною базою дисертації слугували Закони України, Директиви ЄС, Європейські рамкові конвенції, Декларації щодо регіоналізму та про транскордонне співробітництво в Європі, Програми транскордонного співробітництва, Стратегії розвитку прикордонних областей України та воєводства Польщі, офіційні матеріали Державної служби статистики України, головного статистичного відомства Польщі, дані прикордонних служб України та Польщі, аналітичні матеріали, розробки вітчизняних і зарубіжних учених, періодичні видання, Інтернет-ресурси.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку теоретико-методичних засад організаційно-економічного забезпечення транскордонного регіону і розробленні практичних рекомендацій щодо їх реалізації, зокрема:

удосконалено:

— дефініцію поняття "транскордонний регіон", яке визначено як територіально цілісне, організаційно і економічно сформоване утворення двох або більше прикордонних регіонів країн, розмежованих спільним кордоном, яке характеризується взаємопроникністю, взаємовигідністю зв'язків та відносин у різних сферах суспільних та економічних інтересів. На відміну від існуючих, таке визначення акцентує на організаційно-економічних аспектах формування та спільних вигодах у вирішенні проблем функціонування транскордонного регіону;

— систему організаційно-економічного забезпечення транскордонного регіону, яку запропоновано формувати з трьох основних блоків: адміністративно-управлінського, організаційно-фінансового та інституційно-організаційного, взаємодія яких дозволяє розробляти ефективні механізми транскордонної співпраці. На відміну від існуючих, такий підхід передбачає впровадження нових інституцій, форм та інструментів фінансування;

— науково-методичні засади поділу транскордонних регіонів на слабоінтегровані, напівінтегровані й сильно інтегровані на основі таких критеріїв як: економічний потенціал та спеціалізація, характер взаємозв'язків, інституційне забезпечення, організаційні структури управління та ступінь їх взаємодії, проникність кордонів, доступність фінансового інструментарію для посилення інтегрованості транскордонних регіонів;

— механізм фінансово-організаційного забезпечення транскордонного регіону, який представлено як сукупність елементів, поєднання яких в контексті фінансових джерел, інструментів, форм і важелів спрямоване на досягнення цільових орієнтирів, синергії та транскордонного ефекту і, на відміну від існуючих, відображає їх взаємодію, процес акумулювання фінансових ресурсів для

реалізації завдань функціонування транскордонного регіону, моніторинг й контроль за використанням коштів;

одержали подальший розвиток:

— пропозиції щодо класифікації транскордонних регіонів шляхом введення низки нових критеріальних ознак, таких як: масштабність, розвиток та ступінь транскордонної співпраці, тип інтеграції, географічне положення, гомогенність (однорідність), рівень розвитку й підтримка у структурній політиці ЄС, природні особливості, механізм реалізації, ініціатори транскордонної співпраці, інструменти та форми реалізації, що дозволило більш точно виявити основні класифікаційні ознаки українсько-польського транскордонного регіону та окреслити на цій основі пріоритетні засоби підвищення якості організаційно-економічного забезпечення його розвитку;

— наукові засади розробки інтегрованої політики розвитку транскордонного регіону, яку запропоновано розглядати як діяльність національних і наднаціональних суб'єктів та учасників двох або більше держав, розмежованих кордоном у різних сферах функціонування прикордонних територій із спільним ендегенним транскордонним потенціалом з метою поглиблення взаємовигідної співпраці, досягнення конвергенції, конкурентоспроможності, сталого, інклюзивного розвитку;

— організаційно-економічне обґрунтування стратегічних напрямів розвитку транскордонного регіону в розрізі складових: економічної, безпеки кордонів та прикордонної інфраструктури, охорони довкілля, соціальної, освіти і науки, туризму, культури, які дозволяють забезпечувати реалізацію ключових пріоритетів, спрямовуються на досягнення синергетичних та транскордонних вигод.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці рекомендацій, які забезпечать організаційно-економічні механізми функціонування транскордонного регіону на новій засадничій основі і дозволять використати прикордонний потенціал як основу реалізації цільових орієнтирів, одержання доданої транскордонної вартості.

Теоретичні та практичні рекомендації дисертаційної роботи використані у роботі департаменту фінансів Львівської обласної державної адміністрації при обґрунтуванні стратегічних напрямів розвитку транскордонного співробітництва й розробці Регіональної програми з міжнародного і транскордонного співробітництва, європейської інтеграції на 2020 рік (довідка № 111.196-48/553 від 05.05.2020 р.). Пропозиції щодо обґрунтування стратегічних напрямів розвитку транскордонного регіону в економічній, соціальній, науково-освітній, культурній, туристичній, безпековій площинах з орієнтуванням на використання внутрішнього ендегенного потенціалу та забезпечення інтеграційного прориву на модернізаційній основі використані у роботі Інформаційного центру сприяння транскордонному співробітництву "Добросусідство" Програми "Польща-Білорусь-Україна" (довідка № 26 від 12.02.2020 р.). Рекомендації автора щодо підвищення ефективності маркетингового механізму формування організаційно-економічного забезпечення українсько-польського транскордонного регіону були використані

Львівською торгово-промисловою палатою при проведенні виставково-ярмаркових заходів як у Львівській області, так і в Люблінському та Ряшівському воєводствах (довідка № 1033/1 від 02.11.2020 р.). Заходи, які поглиблюють співпрацю в умовах проведення в Україні реформи місцевого самоврядування та збільшення культурних й освітніх ініціатив в об'єднаних територіальних громадах реалізовані Агенцією місцевого економічного розвитку Яворівщини спільно із партнерами з Любачівського повіту Польщі (довідка № 112 від 11 вересня 2020 р.).

Науково-методичні положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Львівського інституту менеджменту при викладанні дисциплін "Міжнародна економіка", "Зовнішньоекономічна діяльність", "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності", "Державне та регіональне управління", "Економіка та зовнішні зв'язки України" (довідка № 209-1 від 27.10.2020 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням, в якому викладено авторський підхід до вирішення проблем організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використано лише ті ідеї та положення, які одержані здобувачем особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дисертаційної роботи пройшли апробацію на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: науковій конференції "Сучасні тенденції розвитку світових фінансів" (м. Київ, 12 травня 2015р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених "Економіка України в умовах сучасних геополітичних трансформацій" (м. Львів, 21-22 травня 2015 р.); Міжнародній науково-практичній конференції "Соціально-економічний потенціал транскордонного співробітництва" (м. Львів, 18-19 квітня 2016 р.); XXIII Міжнародній науково-практичній конференції "Транскордонне співробітництво: ключові ідеї та перспективи" (м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія), 20-22 травня 2016 р.); Міжнародній науково-практичній конференції "Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень" (м. Київ, 30 жовтня 2020 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції "Актуальні питання економіки, фінансів та менеджменту в сучасних умовах" (м. Одеса, 14 листопада 2020 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 17 наукових праць загальним обсягом 30,8 д.а. (особисто автору належить 7,05 д.а.), з яких: 1 – розділ у колективній монографії; 6 статей у наукових фахових виданнях України, 5 з яких у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз; 2 – у виданнях інших держав; 6 публікацій апробаційного характеру; 2 публікації, що додатково відображають результати дисертації.

Обсяг і структура дисертаційної роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 207 найменувань на 21 сторінці; включає 12 таблиць, 30 рисунків, а також 11 додатків на 24 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 249 сторінок, з них основний текст – 189 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, розкрито його взаємозв'язок з науковими програмами і темами, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет, наукову новизну та практичну цінність одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади дослідження організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонних регіонів» розкрито суть, характерні ознаки, критерії систематизації транскордонних регіонів, обґрунтовано системний підхід та механізми формування їх організаційно-економічного забезпечення.

Узагальнення теоретичних напрацювань з питань транскордонного співробітництва дало змогу сформулювати суть даної дефініції і розглядати транскордонний регіон як інтеграційне утворення, спрямоване на конвергенцію та розвиток співробітництва для активізації руху товарів, капіталів, послуг й людей двох або більше прикордонних регіонів країн, розмежованих спільним кордоном.

Доведено, що характерними ознаками функціонування транскордонних регіонів є: добровільність, взаємопов'язаність, цілісність, ступінь формалізації та проникність кордонів, інтегративність, конвергентність, дерогація законодавства, однорідність, наднаціональний характер, досягнення синергетичного ефекту, ієрархічність та ступінь розвитку на міждержавному, регіональному та місцевому рівнях, інтенсивність співпраці, застосування специфічних інструментів та форм фінансування. Фундаментальні принципи, які задекларовані в Директивах ЄС та законодавстві України автором доповнено новими, такими як: вертикальне та горизонтальне партнерство, спільність програм та концепцій розвитку, інституалізація структур на місцевому та регіональному рівнях, системність, бі- та багатополарність.

Дисертантом розвинуто існуючі підходи до класифікації транскордонних регіонів. Низка нових критеріальних ознак дозволила ідентифікувати регіони ідентичної та гомогенної спорідненості та із її відсутністю; транскордонні регіони периферійні та малорозвинуті, основні, лідери, ініціатори транскордонної співпраці; однорідні та функціональні; регіони, утворені шляхом укладання європейського транскордонного зобов'язання та європейської транскордонної заяви; регіони, диференційовані за інструментами та формами реалізації співпраці тощо.

Організаційно-економічне забезпечення розвитку транскордонної регіону запропоновано формувати з трьох основних блоків: інституційно-організаційного, адміністративно-управлінського та організаційно-фінансового. Кожен із них охоплює певне коло завдань і напрямів впливу на формування та економічний розвиток транскордонних регіонів. Разом із цим, вказані блоки володіють характерним набором ланок й механізмів функціонування, які визначають рівень системності та цілісності їх впливу на розвиток транскордонного регіону. Базовим блоком, з погляду активізації економічних процесів у транскордонному регіоні, можна вважати його інституційно-організаційне забезпечення (рис. 1).

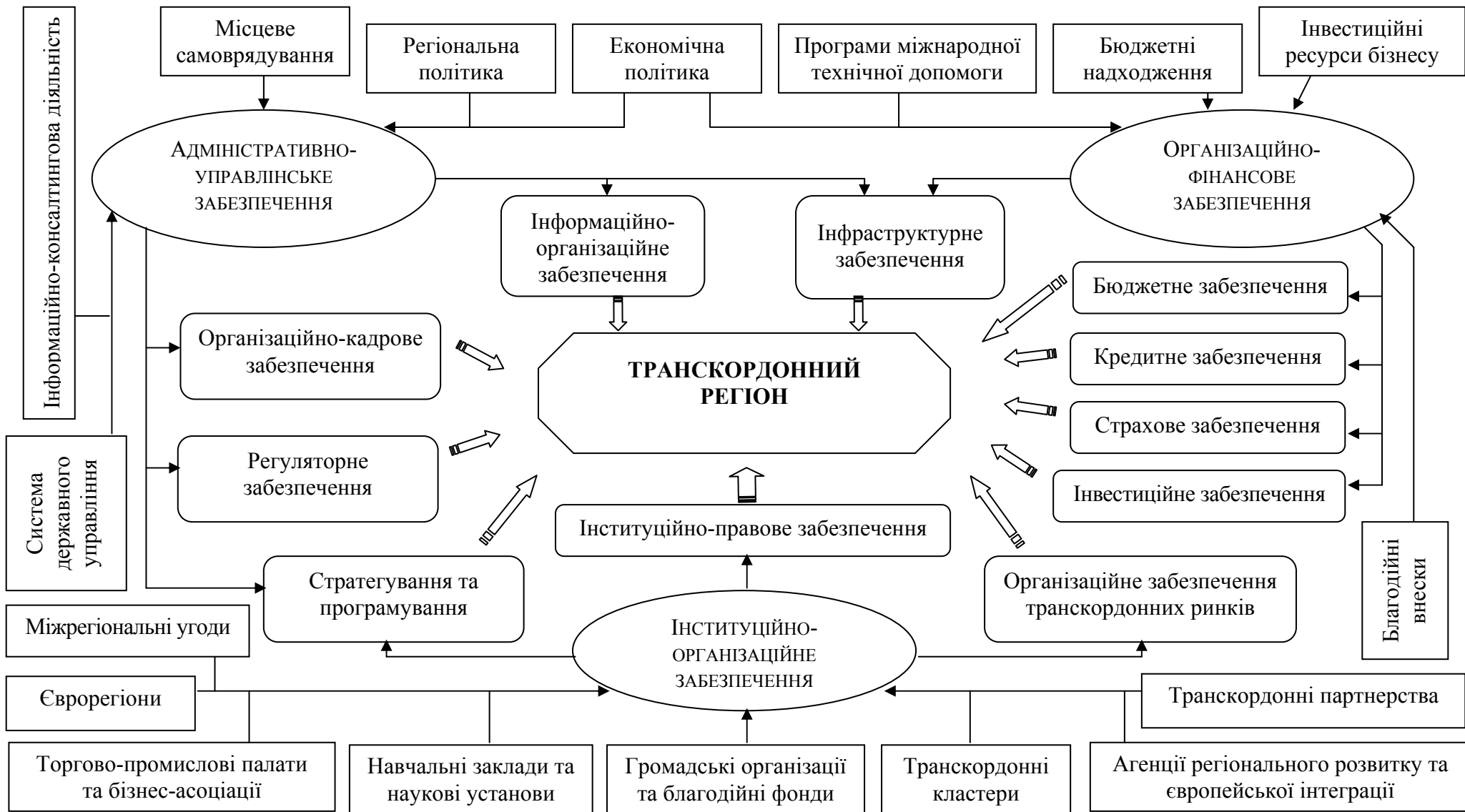

Рис. 1. Система організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонного регіону
 Джерело: авторська розробка

Доведено, що удосконалення механізму фінансування транскордонних регіонів в рамках реалізації конкретних та операційних цілей необхідно здійснювати з використанням поряд із традиційними інструментами, новітніх - задекларованих у проєктах фінансування через Європейський регіональний фонд, IPA III СВС (Інструмент передприєднаної допомоги) та NDICI СВС в рамках спільного управління та фінансування країн-членів ЄС і країн-партнерів.

Виокремлено механізми, які інтегровані в єдину систему формування організаційно-економічного забезпечення та реалізації цілей транскордонних регіонів, а саме: інституційно-правовий, єврорегіональний, фінансовий, прикордонно-торговельний, інформаційно-освітній, комунікаційно-мережевий, міграційний, маркетинговий, підприємницький, преференційний та інші.

Отримала подальший розвиток систематизація механізмів розвитку транскордонних регіонів з чітким визначенням суті, основних ланок та інструментів й форм впливу, яка акцентує на перевагах їх впровадження і тенденціях розвитку. Всі вони інтегровані в єдину систему формування організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонних регіонів взаємно підсилюючи, або ослаблюючи вплив один одного. Крім того, частина із цих механізмів взаємно пересікаються у процесі здійснення впливу на формування організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонних регіонів, а деякі з них можуть навіть виступати у ролі складових ланок чи елементів інших (наприклад єврорегіональний механізм може розглядатися як частковий випадок функціонування інституційно-правового механізму, насамперед у частині формування інституційного забезпечення розвитку транскордонних регіонів, а преференційний та маркетинговий механізми часто доцільно включати до складу підприємницького, як важливі ланки формування передумов для розвитку транскордонного підприємництва).

Другий розділ «Еволюція та сучасний стан організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону» присвячено інституційно-організаційному забезпеченню та економічній характеристиці українсько-польського транскордонного регіону. Зокрема, здійснено комплексне оцінювання стану соціальної, демографічної, освітньої, безпеко-орієнтованої складових транскордонної співпраці. У дисертації обґрунтовано, що співпраця у транскордонному регіоні орієнтується на досягнення спільних вигод й економічної конвергенції, стан якої запропоновано оцінювати з використанням кількісних та якісних показників, що характеризують транскордонний рух товарів і послуг, бізнес-активність та інвестиційну привабливість.

Кількісні параметри економічного розвитку прикордонних територій України та Польщі підтвердили наявність розбіжностей та диспропорцій. Зокрема, ВРП в 2018р. у прикордонних областях України досягнув 9149 млн. євро, що склало на одну особу 1900 євро, у прикордонних воєводствах Польщі - 37548 млн. євро, що склало на одну особу 8842 євро.

Враховуючи географічне та транзитне положення транскордонного регіону, його особливе значення в активізації зовнішньоекономічної діяльності автором визначено динаміку коефіцієнта покриття експортом імпорту, значення якого

коливалося з 0,79 у 2014 р. до 0,92 у 2018 р. й підтвердило існуючі проблеми у зовнішньоекономічній діяльності транскордонного регіону й України загалом та перевищення імпорту над експортом. Динаміка даного показника, який становив у прикордонних воєводствах Польщі 1,43 та 1,47 демонструвала позитивні тенденції перевищення експорту над імпортом.

Бізнес-активність у межах прикордонних територій українського-польського транскордонного регіону в роботі визначено співвідношенням обсягів промислової продукції на одну особу транскордонного регіону, яке у прикордонних областях України склало у 2018 р. 1112 євро, у прикордонних воєводствах Польщі – 4915 євро. Обсяг роздрібної торгівлі на одну особу відповідно становив 630 євро та 2849 євро (рис. 2).

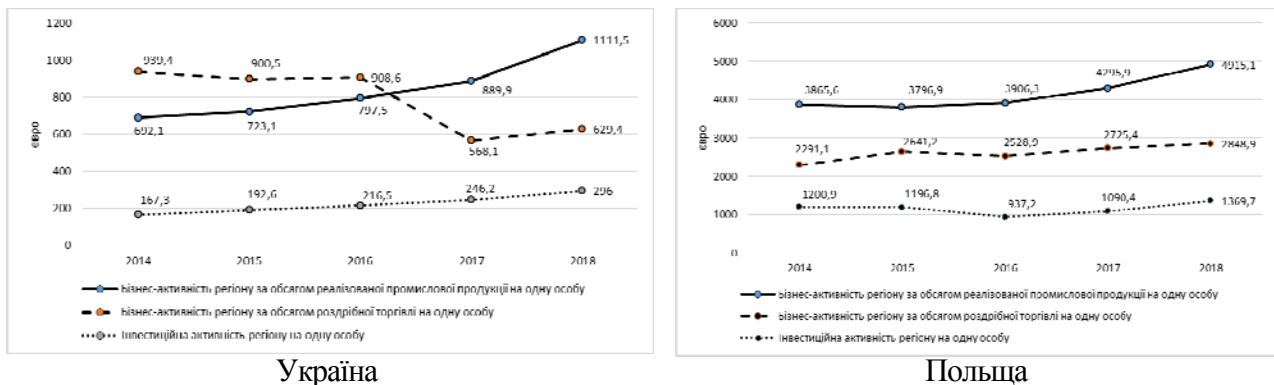

Рис. 2. Динаміка бізнес-активності українсько-польського транскордонного регіону за 2014-2018рр.
Джерело: розраховано автором

Обґрунтовано, що інвестиційна активність у транскордонному регіоні є важливим критерієм виміру привабливості та зацікавленості щодо прямого та капітального інвестування. Доведено, що в абсолютному вимірі в 2018 р. розрив у вкладеннях в капітальні інвестиції між прикордонними воєводствами Польщі та 3 прикордонними областями України становив 5007 млн. євро. Інвестиційна активність транскордонного регіону на одну особу з боку України зросла у 2018р. до 296 євро, Польщі – до 1370 євро.

Дослідження соціальних розривів у рівні життя населення українсько-польського транскордонного регіону відобразило схожість тенденцій у соціальних параметрах, таких як: змінність у частці працездатного населення, нарощення питомої ваги осіб пенсійного віку, рівнів зайнятості й безробіття, чисельності працюючих осіб, зростання індексу транскордонної урбанізації. Несприятливість демографічної ситуації у транскордонному регіоні підтвердило зниження коефіцієнта народжуваності на 1000 наявного населення та перевищення коефіцієнта смертності над коефіцієнтом народжуваності.

Доведено необхідність формування туристичного транскордонного кластеру для активізації діяльності туристичної галузі. Зокрема, констатовано щорічне зростання кількості туристів з України, частка яких збільшилася за 2014-2018рр. у загальній їх кількості у Люблінському воєводстві з 20,4% до 23,4%, у Підкарпатському – з 34,4% до 38,3%. Число осіб, які в'їхали у Львівську, Волинську та Закарпатську області в туристичних цілях зросло із 118,3 тис. осіб або 4,7 % до 229,3 тис. осіб або 5% загальної кількості туристів в Україні.

Політика згуртованості, соціальної, інклюзивної, екологічної та зеленої Європи реалізується через використання фінансових інструментів транскордонної, міжрегіональної, транснаціональної співпраці й налагодження співробітництва найвіддаленіших регіонів. Через Європейський інструмент сусідства передбачено, що до 2027р. 52,7% коштів або 4440 млн. євро спрямовуватимуться на розвиток транскордонного співробітництва, учасником якого є Україна в рамках реалізації Програми "Польща-Білорусь-Україна".

Дослідження організаційно-фінансового забезпечення у транскордонному регіоні дозволило стверджувати, що розподіл коштів з фондів ЄС спрямовувався на досягнення визначених тематичних цілей: "Доступність" – 30,5%, "Безпека" – 24,2%, "Кордони" – 18,1%, "Спадщина" – 17,6% від загального обсягу фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Індикативний фінансовий план Програми ТКС "Польща-Білорусь-Україна" на 2014-2020 рр.

Тематичні цілі	Фінансування ЄС		Мінімальна сума співфінансування		Загальна сума фінансування	
	Сума, євро	Питома вага, %	Сума, євро	Питома вага, %	Сума, євро	Питома вага, %
Тематична ціль "Спадщина"	32272159,47	17,6	3570024,59	19,5	35842184,06	17,8
Тематична ціль "Доступність"	55855660,59	30,5	6178888,71	33,8	62034549,30	30,8
Тематична ціль "Безпека"	44270782,82	24,2	4897341,42	26,7	49168124,24	24,4
Тематична ціль "Кордони"	33099650,72	18,1	3661563,68	20,0	36761214,40	18,3
Технічна допомога	17579930,40	9,6	0,00	0	17579930,40	18,7
Всього	183078184,00	100,0	18307818,40	100,00	201386002,40	100,00

Джерело: розраховано автором

Відзначено, що реалізація мікро-, великих інфраструктурних, інтегрованих, симетричних, національних проєктів відповідає чітко визначеним параметрам, а саме: впроваджується у транскордонному регіоні, створює додану вартість, має транскордонний ефект. Програмні тематичні цілі цих проєктів й використання низки фінансових інструментів, спрямованих на їх реалізацію є узгодженими, взаємопов'язаними та регламентованими.

Виявлено, що малобюджетні (малі) проєкти як інструмент реалізації транскордонної співпраці впроваджуються на період до 12 місяців за спрощеною процедурою відбору, передбачають укладання контракту на суму від 20 до 60 тис. євро, спрямовуються лише на вирішення конкретної тематичної цілі "Спадщина". Великі інфраструктурні проєкти у транскордонному регіоні спрямовуються на виконання конкретно визначеної цілі з бюджетом, у якому мінімум 2,5 млн. євро витрати на інфраструктуру. Такі проєкти забезпечують досягнення тематичних цілей щодо доступності, безпеки та кордонів, пов'язані з реконструкціями регіональних доріг, боротьбою із злочинністю, охороною і захистом природнього середовища.

У третьому розділі «Основні напрями удосконалення організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону» здійснено прогнозування економічних показників функціонування українсько-польського транскордонного регіону на основі трендових моделей. Обґрунтовано механізм розробки та впровадження інтегрованої політики розвитку транскордонного регіону й запропоновано авторський підхід до формування концептуальних засад фінансово-організаційного механізму розвитку українсько-польського транскордонного регіону.

В дисертації відзначено, що перспективні напрями розвитку українсько-польського транскордонного регіону повинні ґрунтуватись на використанні та екстраполяції його прогнозних кількісних характеристик. Для розробки прогнозу на 2021-2022 рр. використано лінійну, поліноміальну другого порядку та степеневу моделі тренду, які дозволили окреслити динаміку окремих показників українсько-польського транскордонного регіону, таких як: обсяг реалізованої промислової продукції, експорт, імпорт товарів і послуг, чисельність міського населення, кількість туристів, студентів (табл. 2).

Інтегрована політика розвитку транскордонного регіону повинна спрямовуватись на забезпечення реалізації таких цілей як: конвергенція, конкурентоспроможність та сталий, інклюзивний розвиток, поглиблення інтеграції на інноваційних засадах.

При цьому варто враховувати, що формування транскордонного регіону характеризується відмінностями та різноманіттям економічного потенціалу, технологічної траєкторії, соціальної динаміки, структур управління, засобів регулювання, культурної ідентичності.

На основі прогнозних моделей визначено можливе зниження обсягу промислової продукції у прикордонних областях України, що входять до українсько-польського транскордонного регіону в 2022 р. до 4713 млн. євро. Це спричинено відсутністю достатньої кількості інвестицій у цю сферу та відтоком кваліфікованих кадрів за кордон, у тому числі – до Польщі. Так, у порівнянні з 2019 р. зменшення промислової продукції в українській частині спільного з Польщею транскордонного регіону становитиме 1375 млн. євро. Натомість у прикордонних з Україною воєводствах Польщі цей показник досягне 29059 млн. євро зі збереженням стабільних темпів зростання у порівнянні з 2019 р. (на 77,4%). Експорт товарів і послуг у прикордонних із Польщею регіонах України за прогнозними даними щорічно зростатиме, сягнувши у 2022 р. 6165 млн. євро (у прикордонних з Україною воєводствах Польщі – 15290 млн. євро). Імпорт товарів і послуг у прикордонних із Польщею областях України матиме тенденцію до скорочення і становитиме у 2022 р. 5089 млн. євро. Натомість у прикордонних з Україною воєводствах Польщі імпорт товарів і послуг стабільно збільшуватиметься, сягнувши у 2022 р. 10218 млн. євро.

Доведено, що сучасні виклики зумовлені пандемією коронавірусу, мають транснаціональний характер, який суттєво впливає на активність співпраці у транскордонному регіоні, а відповідно в окремих сферах, які мають спільні вигоди транскордонна активність буде посилюватися (охорона здоров'я, громадська безпека, інституційна співпраця), в інших – скорочуватися (обмеженість перетинів кордонів, освіта, туризм тощо).

**Прогнозні результати функціонування прикордонних областей та воєводств
українсько-польського транскордонного регіону на 2021-2022 рр.**

Показники*	Прогноз на основі лінійного тренду		Прогноз на основі поліноміального тренду		Прогноз на основі степеневого тренду	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
y1	5124	5210	7255	8218	4695	4713
y2	21951	22653	26488	29059	19679	19894
y3	5246	5527	5698	6165	4595	4720
y4	12452	13047	14041	15290	10799	11023
y5	5539	5765	5903	6279	4988	5089
y6	8243	8608	9387	10218	7190	7320
y7	2548	2545	2527	2517	2552	2551
y8	1852	1845	1846	1840	1859	1859
y9	246	292	430	512	203	203
y10	312	324	285	284	294	300
y11	142	143	157	162	146	145
y12	99	92	102	97	117	115

y1 – обсяг реалізованої промислової продукції в прикордонних із Польщею областях України, млн. євро;

y2 – обсяг реалізованої промислової продукції в прикордонних з Україною воєводствах Польщі, млн. євро;

y3 – експорт товарів і послуг у прикордонних із Польщею областях України, млн. євро;

y4 – експорт товарів і послуг у прикордонних з Україною воєводствах Польщі, млн. євро;

y5 – імпорт товарів і послуг у прикордонних із Польщею областях України, млн. євро;

y6 – імпорт товарів і послуг у прикордонних з Україною воєводствах Польщі, млн. євро;

y7 – чисельність міського населення у прикордонних із Польщею областях України, тис. осіб;

y8 – чисельність міського населення у прикордонних з Україною воєводствах Польщі, тис. осіб;

y9 – кількість туристів у прикордонних із Польщею областях України, тис. осіб;

y10 – кількість туристів у прикордонних з Україною воєводствах Польщі, тис. осіб;

y11 – кількість студентів у прикордонних із Польщею областях України, тис. осіб;

y12 – кількість студентів у прикордонних з Україною воєводствах Польщі, тис. осіб.

Джерело: розраховано автором

Подолання існуючих диспропорцій, досягнення спільних вигод у різних напрямках й сферах транскордонної співпраці необхідно забезпечити шляхом розробки і впровадження інтегрованої політики розвитку транскордонного регіону, яка б базувалася на сформованих взаємовигідних зв'язках (рис. 3).

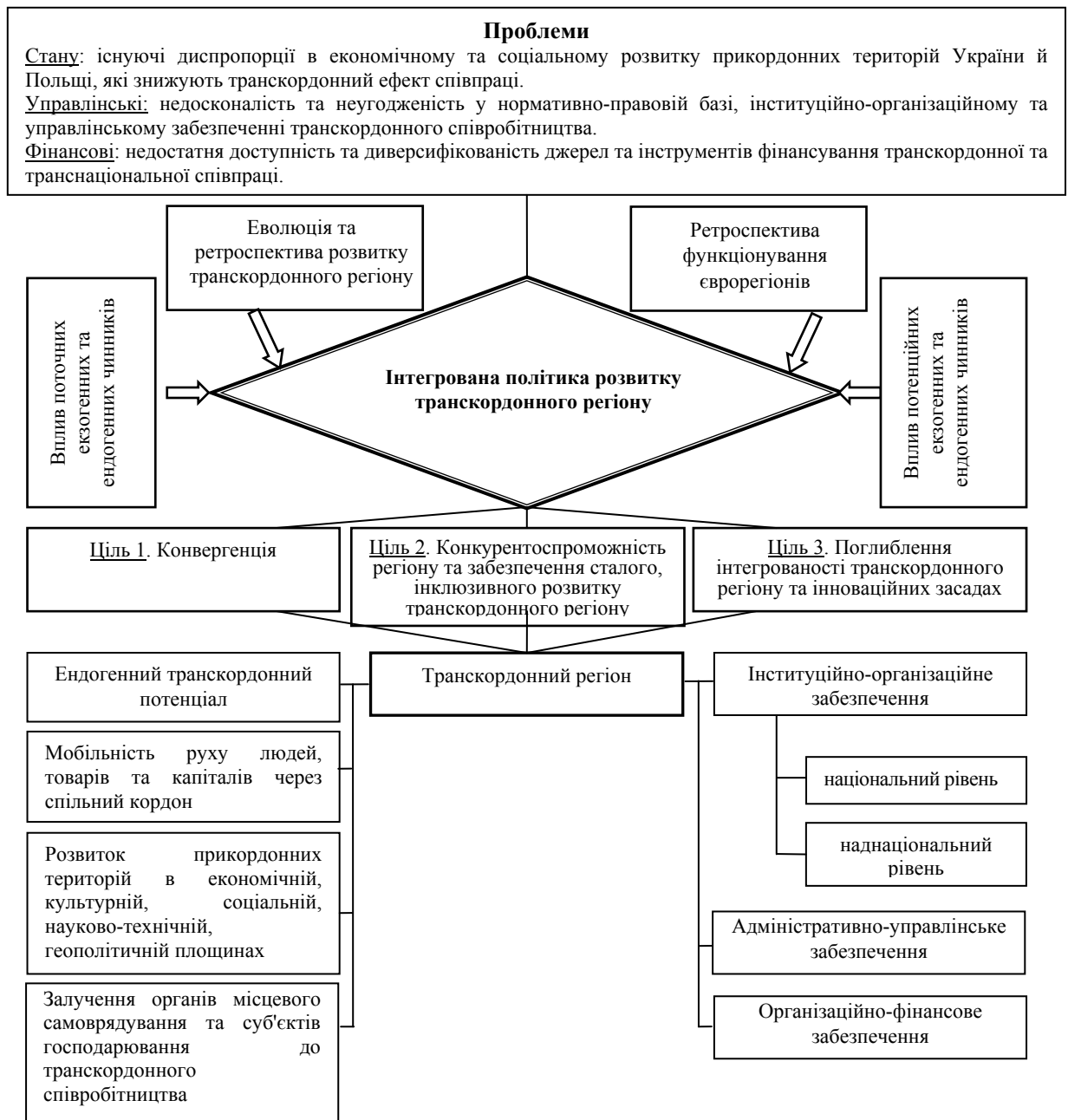

Рис. 3. Цілі та передумови реалізації інтегрованої політики транскордонного регіону
Джерело: авторська розробка

Запропоновано розглядати інтегровану політику розвитку транскордонного регіону як діяльність національних і наднаціональних суб'єктів та учасників двох або більше держав, розмежованих кордоном у різних сферах функціонування прикордонних територій із спільним ендемогенним транскордонним потенціалом з метою поглиблення взаємовигідної співпраці, досягнення конвергенції, конкурентоспроможності, сталого, інклюзивного розвитку. Такий підхід може використовуватися як основа для обґрунтування перспективних напрямів розвитку транскордонного регіону, визначення стану економік прикордонних територій, їх смарт-спеціалізацій, вирішення спільних проблем забезпечення охорони довкілля, безпеки транскордонного руху людей, товарів, послуг, капіталів.

Запропоновано авторський підхід, який базується на систематизації критеріїв

та досвіді ЄС щодо виокремлення типів, рівнів, характерних ознак, ступеня транскордонної взаємодії, видів зближення й розходження та поділу транскордонних регіонів на слабоінтегровані, напівінтегровані й сильно інтегровані. Українсько-польський транскордонний регіон оцінено як напівінтегрований, у якому реалізуються спільні програми та проекти, співпраця у різноманітних сферах суспільної діяльності. Проте зберігаються національні кордони, характер взаємозв'язків ґрунтується на визначених пріоритетах та тематичних цілях, а ступінь доступності до структурних фондів ЄС є обмеженим рамками реалізації програм та цільових проєктів.

Конкретизовано стратегічні напрями співпраці у найбільш важливих сферах спільної діяльності українсько-польського транскордонного регіону. Запропоновано стратегічні орієнтири в економічній, соціальній, науково-освітній, культурній, туристичній та безпековій площинах, які в першу чергу орієнтовані на використання внутрішнього ендегенного потенціалу та забезпечення інтеграційного прориву на модернізаційній основі. Зокрема, в економічній сфері виокремлено такі основні стратегічні напрями розвитку як: інклюзивний економічний розвиток транскордонного регіону, поглиблення співпраці в єврорегіонах, створення спільних підприємств в контексті реалізації транскордонної спеціалізації, формування сприятливого інвестиційного клімату, стимулювання малого і середнього бізнесу, формування промислових транскордонних інноваційних кластерів тощо. У сфері безпеки кордонів та прикордонної інфраструктури стратегічними орієнтирами визначено: розширення кількості пунктів пропуску, збільшення кількості пішохідних пунктів пропуску, підвищення мобільності та швидкості при перетині кордону, модернізацію залізничного сполучення та будівництво євроколій, експлуатацію новітніх транскордонних інтерконекторів, боротьбу із шахрайством, нелегальним рухом людей, товарів, капіталів тощо.

Розроблено концептуальну модель фінансово-організаційного механізму розвитку транскордонного регіону, яка поєднує цільові та фінансові параметри розвитку, відображає джерела, інструменти, форми, важелі фінансового забезпечення (рис. 4).

На відміну від існуючих, авторський підхід відображає поєднання елементів, процес акумулювання фінансових ресурсів для реалізації завдань функціонування транскордонного регіону, моніторинг і контроль за використанням коштів.

Доведено, що фінансово-організаційне забезпечення розвитку транскордонного регіону вимагає удосконалення процесів моніторингу, аудиту та контролю, передбачає постійне відстеження обсягів та джерел фінансування в розрізі тематичних цілей, стратегічних орієнтирів, інструментів, використання коштів, досягнення транскордонного ефекту.

Моніторинг є інструментом вступного (ex-ante), проміжного (ex-mid) та завершального (ex-post) оцінювання реалізації програми та проєктів розвитку транскордонного регіону, та процесом відстеження на основі консолідованої інформації існуючих програмних продуктів, фінансових ресурсів, потенційних та реальних ризиків, індикаторів та їх кількісного виміру.

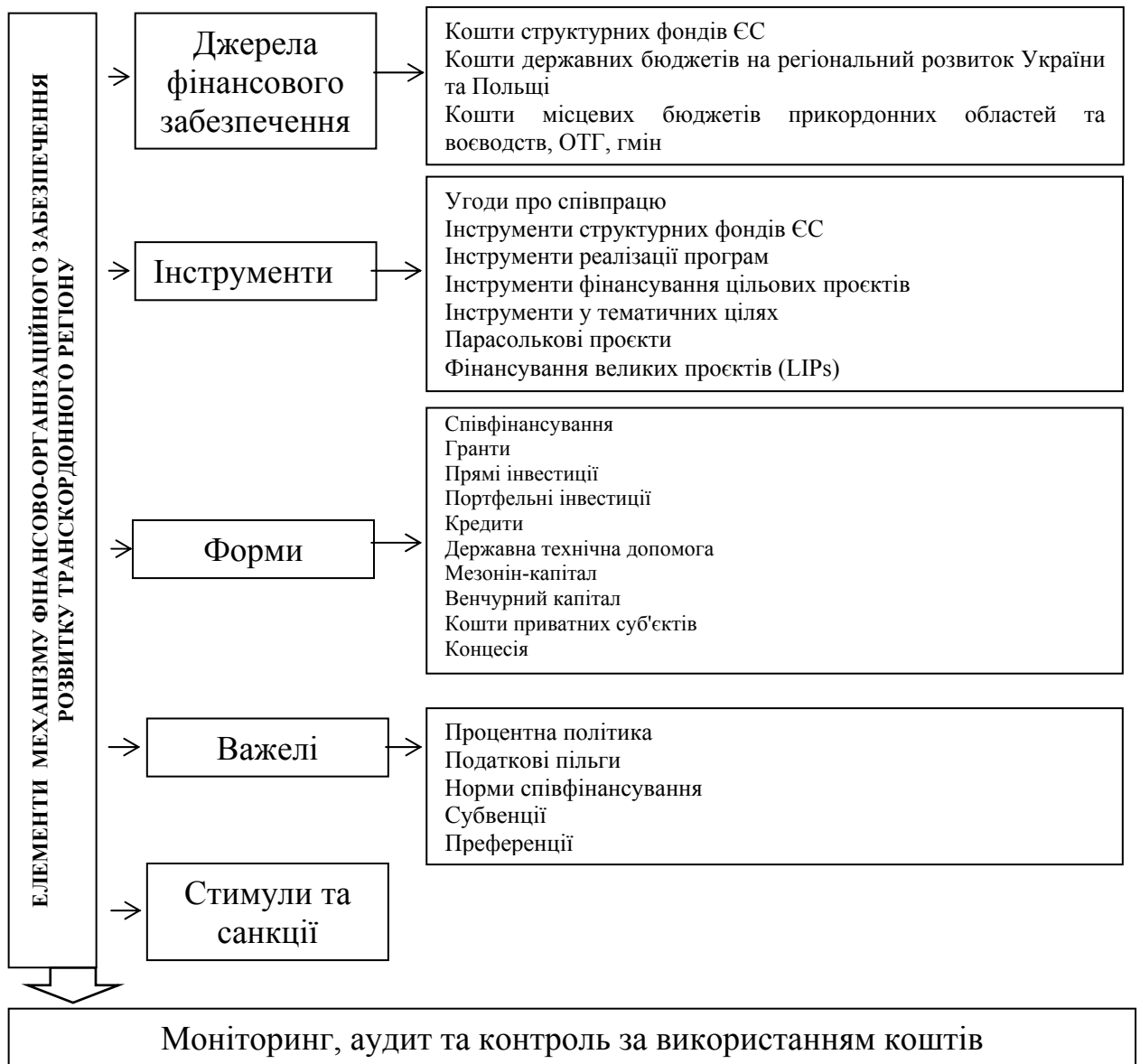

Рис. 4. Елементи механізму фінансово-організаційного забезпечення розвитку транскордонного регіону

Джерело: авторська розробка

ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота спрямована на розв'язання важливого наукового завдання – розробку організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону. В ній узагальнені теоретичні засади, еволюційні процеси й досвід розвитку українсько-польського транскордонного регіону та сформульовані пропозиції щодо удосконалення механізмів його функціонування.

Виконане дослідження дозволяє зробити такі висновки.

1. В ході дослідження теоретичних засад організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонного регіону представлено його суть, характерні ознаки, принципи та особливості цільових орієнтирів їх досягнення.

2. Систематизовано критерії класифікації транскордонних регіонів за низкою ознак, окремі з яких є новими (суб'єкти та координатори співпраці, інтенсивність взаємодії у транскордонному регіоні, особливості функціонування кордону,

масштабність, розвиток та ступінь транскордонної співпраці, тип інтеграції, географічне положення, ступінь гомогенності (однорідності), рівень розвитку та підтримка у структурній політиці ЄС, природні особливості, механізм реалізації транскордонної співпраці, інструменти та форми реалізації, ступінь транскордонної регіоналізації та спеціалізації). Це дозволило обґрунтувати механізми організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонного регіону.

3. Розроблено систему організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонного регіону у розрізі інституційно-організаційного, адміністративно-управлінського та організаційно-фінансового забезпечення, яка базується на цілісності, взаємозв'язку та взаємозалежності елементів, підсистем та інструментарію реалізації.

4. Виокремлено механізми, які інтегровані в єдину систему формування організаційно-економічного забезпечення та реалізації цілей транскордонних регіонів, а саме: інституційно-правовий, єврорегіональний, фінансовий, прикордонно-торговельний, інформаційно-освітній, комунікаційно-мережевий, міграційний, маркетинговий, підприємницький, преференційний та інші.

5. Рівень конвергенції та співпраці у транскордонному регіоні запропоновано оцінювати з використанням кількісних та якісних показників, що характеризують транскордонний рух товарів і послуг, транскордонну бізнес-активність та інвестиційну привабливість. Динаміка цих показників у прикордонних областях України та воєводствах Польщі засвідчила наявні економічні розбіжності та проблеми.

6. Прогнозування економічних показників транскордонного регіону з використанням трендових моделей підтвердило подальше зростання експорту товарів і послуг, туристичного бізнесу, чисельності міського населення.

7. Організаційно-економічне забезпечення розвитку транскордонного регіону запропоновано удосконалити шляхом розробки і впровадження інтегрованої політики, яка б базувалася на стратегічних цілях, ендогенному транскордонному потенціалі та взаємовигідній співпраці.

8. Конкретизовано стратегічні напрями співпраці у найбільш важливих сферах спільної діяльності українсько-польського транскордонного регіону. Запропоновані стратегічні орієнтири в економічній, соціальній, науково-освітній, культурній, туристичній та безпековій площинах, які в першу чергу орієнтовані на забезпечення інтеграційного прориву на модернізаційній основі.

9. Фінансово-організаційне забезпечення розвитку транскордонного регіону повинно ґрунтуватися на впровадженні дієвого механізму як сукупності фінансових джерел, інструментів, форм і важелів, спрямованих на досягнення цільових орієнтирів, синергії та транскордонного ефекту.

ПЕРЕЛІК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії

1. Україна і Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат (політико-економічний і секторальний аналіз): монографія / М. Д. Янків. Львів, 2011. 384 с. *Особистий внесок здобувачки: підрозділ 3.2. «Особливості та проблеми розвитку українсько-польського торговельно-економічного співробітництва».* С.108-127. – 1,19 д. а.

Статті у наукових фахових виданнях України

2. Янків М. М. Організаційно-економічні засади розвитку українсько-польського транскордонного та міжрегіонального співробітництва. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 2. С. 256-263. – 0,71 д.а. (Index Copernicus).
3. Янків М. М. Роль організаційно-економічного забезпечення в розвитку транскордонних регіонів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 4. С. 358-367. – 0,52 д.а. (Index Copernicus).
4. Янків М. М. Характер впливу організаційно-фінансового забезпечення на розвиток українсько-польського транскордонного регіону. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 6. С. 130-144. – 0,81 д.а. (Index Copernicus).
5. Чемерис В. А., Куцаб–Бонк К. К., Янків М. М. Інфраструктурне забезпечення конвергенції економіки сільських територій в українсько-польському транскордонному регіоні. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (Серія: Економічні науки)*. 2016. Т. 18. № 2 (69). С. 176-182. – 0,45 д.а. *Особистий внесок здобувачки: обґрунтовано пріоритетні засоби удосконалення організаційно-економічного забезпечення в процесі стимулювання конвергенції сільських територій в українсько-польському транскордонному регіоні*. – 0,15 д.а.
6. Янків М. М. Теоретичні аспекти та особливості функціонування транскордонного регіону. *Бізнес-інформ*. 2020. № 11. С. 6-12. – 0,52 д.а. (Index Copernicus).
7. Янків М. М. Фінансовий механізм розвитку українсько-польського транскордонного регіону. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. Вип. 6 (146). С. 32-37. – 0,68 д.а. (Index Copernicus).

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

8. Yankiv Myron, Yankiv Mariia. Deepening Ukraine – Poland economic integration through investment cooperation. *Journal of International Studies*. 2013. Vol. 6. No 1. Pp. 59-68. – 0,55 д.а. *Особистий внесок здобувачки: обґрунтовано механізми інтеграції в інвестиційні сфері українсько-польського транскордонного регіону*. – 0,27 д.а. (Scopus, Index Copernicus).
9. Янків М. М. Концептуальні засади формування інтегрованої політики розвитку українсько-польського транскордонного регіону. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. 2020. № 10 (62). Ч. 3. С. 36-41. – 0,51 д.а. (Index Copernicus).

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

10. Янків М. М. Шляхи формування механізмів українсько-польського транскордонного регіону. Сучасні тенденції розвитку світових фінансів: матеріали наукової конференції, 12 травня 2015 р. м. Київ. С. 17-19. – 0,17 д.а.
11. Янків М.М. Стратегічні пріоритети державної політики України в становленні організаційно-економічних механізмів розвитку транскордонного співробітництва України та ЄС. Економіка України в умовах сучасних геополітичних трансформацій: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, 21-22 травня 2015 р. Львів: ЛКА, 2015. С. 132-133. – 0,19 д.а.

12. Янків М.М. Засоби удосконалення організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону. Соціально-економічний потенціал транскордонного співробітництва. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 квітня 2016 р. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. С. 39-42. – 0,17 д.а.

13. Янків М. М. Специфіка формування та еволюції адміністративно-управлінського забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Транскордонне співробітництво: ключові ідеї та перспективи», 20-22 травня 2016 р. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. С.105- 107. – 0,21 д.а.

14. Янків М. М. Сучасні організаційні форми транскордонного співробітництва. Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 30 жовтня 2020 р. Київ : Східноєвропейський центр наукових досліджень. С. 84-86. – 0,20 д.а.

15. Янків М. М. Особливості організаційно-фінансового забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону. Актуальні питання економіки, фінансів та менеджменту в сучасних умовах: збірник тез наукових робіт учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, 14 листопада 2020 р. Одеса: ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». С. 111-115. – 0,18 д.а.

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації

16. Янків М. М. Механізми формування організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонних регіонів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2015. Вип. 6. С. 63-68. – 0,45 д.а. (Index Copernicus).

17. Куліш І.М., Янків М. М., Фетько С.І. Екологічна безпека сільських територій поблизу українсько-польського кордону. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (Серія: Економічні науки). 2020. Т. 22. № 96. С. 15-20. – 0,47 д.а. *Особистий внесок здобувачки: доведено вплив якості організаційно-економічного забезпечення на рівень поширеності екологічних загроз в межах сільських територій, розташованих поблизу українсько-польського кордону.* – 0,12 д.а.

АНОТАЦІЯ

Янків М. М. Організаційно-економічне забезпечення розвитку українсько-польського транскордонного регіону. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 - розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. - ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України", Львів, 2021.

Дисертація присвячена дослідженню теоретико-методичних засад організаційно-економічного забезпечення розвитку транскордонних регіонів. У роботі розкрито теоретичні підходи та представлено авторське трактування поняття "транскордонний регіон", його ознаки та критерії систематизації. Обґрунтовано системний підхід до організаційно-економічного забезпечення розвитку

трансграничних регіонів з виокремленням інституційно-організаційної, адміністративно-управлінської та організаційно-фінансової складових. Акцентовано, що основними механізмами формування організаційно-економічного забезпечення розвитку трансграничних регіонів є: інституційно-правовий, єврорегіональний, фінансовий, прикордонно-торговельний, інформаційно-освітній та інші.

Висвітлено еволюцію та сучасний стан організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського трансграничного регіону, акцентовано на існуючих диспропорціях в економічній, соціальній, демографічній, безпековій складових, охарактеризовано інституційно-організаційне та організаційно-фінансове його забезпечення. На основі динаміки кількісних та якісних показників рівня розвитку українсько-польського трансграничного регіону обґрунтовано необхідність застосування нових форм інтеграції й розвитку інструментів та механізмів фінансово-організаційного забезпечення.

Розроблено основні напрями удосконалення організаційно-економічного забезпечення розвитку українсько-польського трансграничного регіону. Здійснено прогнозування економічних показників функціонування українсько-польського трансграничного регіону на основі трендових моделей. Обґрунтовано механізм розробки та впровадження інтегрованої політики розвитку трансграничного регіону. Стратегічною метою функціонування трансграничного регіону визначено конвергенцію, конкурентоспроможність, мінімізацію диспропорцій, стимулювання розвитку та ендогенного потенціалу. Її реалізація забезпечуватиме вирішення низки завдань з тривалими термінами виконання, обсягами та джерелами фінансування, поряд з грантовим та кредитним механізмами фінансування. Запропоновано авторський підхід до формування концептуальних засад фінансово-організаційного механізму розвитку українсько-польського трансграничного регіону.

Ключові слова: трансграничний регіон, організаційно-економічне забезпечення, прикордонні території, трансграничний ефект, інтегрована політика трансграничного співробітництва.

SUMMARY

Yankiv M. M Organizational and economic support for the development of the Ukrainian-Polish cross-border region. - Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of economic sciences on a specialty 08.00.05 - development of productive forces and regional economy. - SI "Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of the of the NAS of Ukraine", Lviv, 2021.

The dissertation is devoted to research of theoretical and methodical bases of organizational and economic maintenance of development of cross - border regions. The paper reveals theoretical approaches and presents the author's interpretation of the concept of "cross-border region", its features and criteria for systematization. The systematic approach to organizational and economic support of development of cross-border regions with separation of institutional-organizational, administrative-administrative and

organizational-financial components is substantiated. It is emphasized that the main mechanisms of formation of organizational and economic support for the development of cross-border regions are: institutional and legal, Euroregional, financial, border trade, information and education and others.

The evolution and current state of organizational and economic support for the development of the Ukrainian-Polish cross-border region are highlighted, the existing disparities in economic, social, demographic, security components are emphasized, and its institutional-organizational and organizational-financial support is characterized. In the dissertation it is noted that the implementation of micro, large infrastructure, integrated, symmetrical, national projects meets clearly defined parameters, namely: implemented in the cross - border region, creates added value, has a cross - border effect. The implementation of program thematic objectives and the use of a number of financial instruments are agreed, interconnected and regulated. Based on the dynamics of quantitative and qualitative indicators of the level of development of the Ukrainian-Polish cross-border region, the need for the use of new forms of integration and development of tools and mechanisms of financial and organizational support is substantiated.

The main directions of improving the organizational and economic support for the development of the Ukrainian-Polish cross-border region have been developed. Forecasting of economic indicators of functioning of the Ukrainian-Polish cross-border region on the basis of trend models is carried out. To develop the forecast for 2021-2022, a linear, polynomial second-order and power model of the trend was used, which allowed to outline the perspective dynamics of certain indicators of the Ukrainian-Polish cross-border region, such as: volume of sold industrial products, exports, imports of goods and services. population, number of tourists, students. The mechanism of development and implementation of the integrated policy of development of the cross-border region is substantiated. The strategic goal of the cross-border region is convergence, competitiveness, minimization of disparities, stimulation of development and endogenous potential. Its implementation will provide a solution to a number of tasks with long deadlines, volumes and sources of funding, along with grant and credit funding mechanisms. When developing long-term guidelines for the functioning of the cross-border region, it is necessary to take into account the following principles: subsidiarity, partnership, flexibility, thematic concentration, hierarchical management. The author's approach to the separation of types, levels, characteristics, degree of cross-border interaction, types of convergence and divergence and division of cross-border regions into weakly, semi- and strongly integrated on the basis of such criteria as economic potential and specialization, nature of relationships, institutional support, organizational structures of management and the degree of their interaction, the degree of permeability of borders and the availability of financial tools for the formation of integrated cross-border regions. The author's approach to formation of conceptual bases of the financial and organizational mechanism of development of the Ukrainian-Polish cross-border region is offered.

Key words: cross-border region, organizational and economic support, border territories, cross-border effect, integrated policy of cross-border cooperation.

Підписано до друку 05.04.2021 р. Формат 64x90/16
Папір ксероксний. Друк на різнографі. Гарнітура "Times New Roman"
Умов. друк. арк. 1,0. Наклад 100 прим. Зам.№58
Друк: ПП "Арал"
Свідоцтво: серія А01 №21230 від 18.06.2007 р.
Державна реєстрація 09.09.1998 р.

м.Львів, вул. Козельницька, 4
Тел: (050) 371-62-80